

PROVICTIMS

THE ROLE OF THE PUBLIC PROSECUTION
IN THE PROMOTION OF VICTIMS' RIGHTS

PRAVA ŽRTAVA I ULOGA DRŽAVNOG ODVJETNIŠTVA: 10 PITANJA I ODGOVORA

This project is co-funded by the
European Union's Justice Programme (2014-2020)

Project: PROVICTIMS - The role of the Public Prosecution in the Promotion of Victims' Rights
Title: PRAVA ŽRTAVA I ULOGA DRŽAVNOG ODVJETNIŠTVA: 10 pitanja i odgovora

Author: Udruga za pomoć žrtvama Bijeli krug Hrvatske
Partner: APAV - Associação Portuguesa de Apoio à Vítima
Co-Funded by: European Union's Justice Programme (2014-2020)

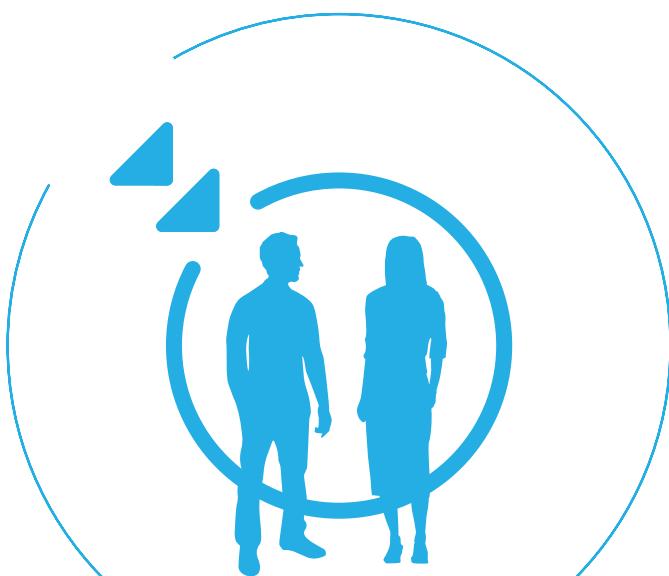
Illustration and Layout Design: Último Take
Print: xxx

1.th edition: Srpanj 2020
Print Run: 200
ISBN: 978-989-54322-9-5
Legal Deposit: n.º 000000/00

2020 - Udruga za pomoć žrtvama Bijeli krug Hrvatske
www.bijelikrug-hrvatske.hr

PROVICTIMS

THE ROLE OF THE PUBLIC PROSECUTION
IN THE PROMOTION OF VICTIMS' RIGHTS

**PRAVA ŽRTAVA I ULOGA
DRŽAVNOG ODVJETNIŠTVA:
10 PITANJA I ODGOVORA**

SADRŽAJ

1	Tko je žrtva kaznenog djela?	6
2	Što je državno odvjetništvo?	6
3	Tko je tko u kaznenom (i prekršajnom) postupku	7
4	Prava žrtve kaznenog djela	8
5	Kakvu ulogu igra državno odvjetništvo u kaznenom postupku?	9
	Dijagram - tijek kaznenog postupka	10
6	Svjedoci u kaznenom i prekršajnom postupku	12
7	Upute o dolasku i vrijeme provedeno na sudu	12
8	Kako žrtve i svjedoci mogu biti informirani o njihovim pravima	13
9	Tko može imati pravo na naknadu?	14
10	Pravo na naknadu štete od počinitelja	14

1 TKO JE ŽRTVA KAZNENOG DJELA?

Žrtva kaznenog djela je netko tko je pretrpio štetu, uključujući fizičku, mentalnu ili emocionalnu ili ekonomski gubitak koji je direktno uzrokovani kaznenim djelom. Članovi obitelji osobe čija je smrt izravno prouzročena kaznenim djelom i koja je pretrpjela štetu uslijed smrti te osobe također se smatraju žrtvama.

Ako ste bili ili ste žrtva kaznenog djela, to biste trebali prijaviti nadležnim vlastima. Žrtva kaznenog djela ima određena prava, poput informacija, naknade štete, zaštite itd., i važno je biti svjestan tih prava.

U kaznenom postupku se od žrtve gotovo uvijek traži da sudjeluje kao svjedok, jer je njegovo neposredno znanje o onome što se dogodilo vrlo važno za saznanje istine. Međutim, žrtva koja želi tražiti naknadu protiv okrivljenika zbog štete koju je počinio kaznenim djelom, osim što sudjeluje u postupku kao svjedok, može sudjelovati u postupku i kao građanska stranka. Kao građanska stranka podnosi zahtjev za naknadu štete i podnosi dokaze o prouzročenim gubicima.

2 ŠTO JE DRŽAVNO ODVJETNIŠTVO?

Državno odvjetništvo je državno tijelo nadležno za procesuiranje kaznenih predmeta i ima nekoliko funkcija u kaznenom postupku.

Ured Državnog odvjetnika uglavnom se nalazi u sudskim zgradama.

Ako mislite da Državni odvjetnik nije poštivao vaša prava, trebali biste to prijaviti neposredno nadređenom. Na primjer, u slučaju zamjenika Državnog odvjetnika, činjenice treba prijaviti Državnom odvjetniku. Svoju žalbu možete poslati i u ured Državnog odvjetnika.

3 TKO JE TKO U KAZNENOM (I PREKRŠAJNOM) POSTUPKU

Sud - tijelo koje vodi kazneni ili prekršajni postupak

Profesionalni suci - pravosudni dužnosnici

Porota - građani

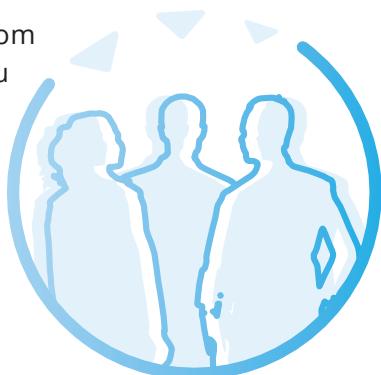
Stranke - tužitelj i okrivljenik

Tužitelj - u kaznenom postupku tužitelj može biti državni odvjetnik ili privatni tužitelj

Okrivljenik - osoba protiv koje se vodi kazneni postupak

Obrana - pomaže okrivljeniku u kaznenom postupku pripremajući i sastavljujući obranu

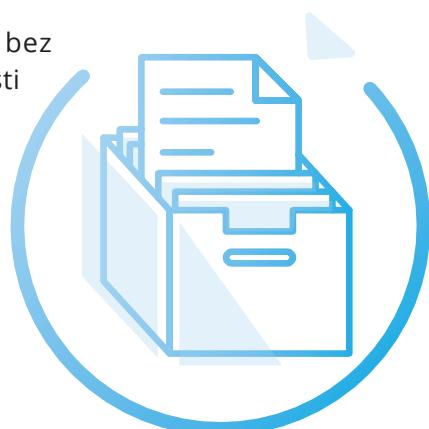
Sudionici - žrtva, oštećenik, svjedoci itd.

4 PRAVA ŽRTVE KAZNENOG DJELA

Žrtva ima sljedeća prava:

- Pravo na pristup uslugama podrške žrtvama
- Pravo na djelotvornu psihološku i drugu vrstu profesionalne pomoći i podrške tijela, organizacija ili institucija koje pomažu žrtvama kaznenih djela
- Pravo na zaštitu od zastrašivanja i odmazde
- Pravo na zaštitu njezinog dostojanstva za vrijeme svjedočenja
- Pravo na saslušanje bez neopravdanog odgađanja
- Pravo na pratnju osobe od povjerenja tijekom postupka u kojem ona sudjeluje
- Pravo na to da se medicinski zahvati svode na minimum (samo kada je neophodan)
- Pravo sudjelovanja u kaznenom postupku u svim fazama
- Pravo da se na njezin zahtjev i bez nepotrebnog odgađanja obavijesti o puštanju okrivljenika iz pritvora ili istražnom zatvoru, bijegu okrivljenika, puštanju okrivljenika i mjerama zaštite.
- Druga prava propisana zakonom

5 KAKVU ULOGU IGRA DRŽAVNO ODVJETNIŠTVO U KAZNENOM POSTUPKU?

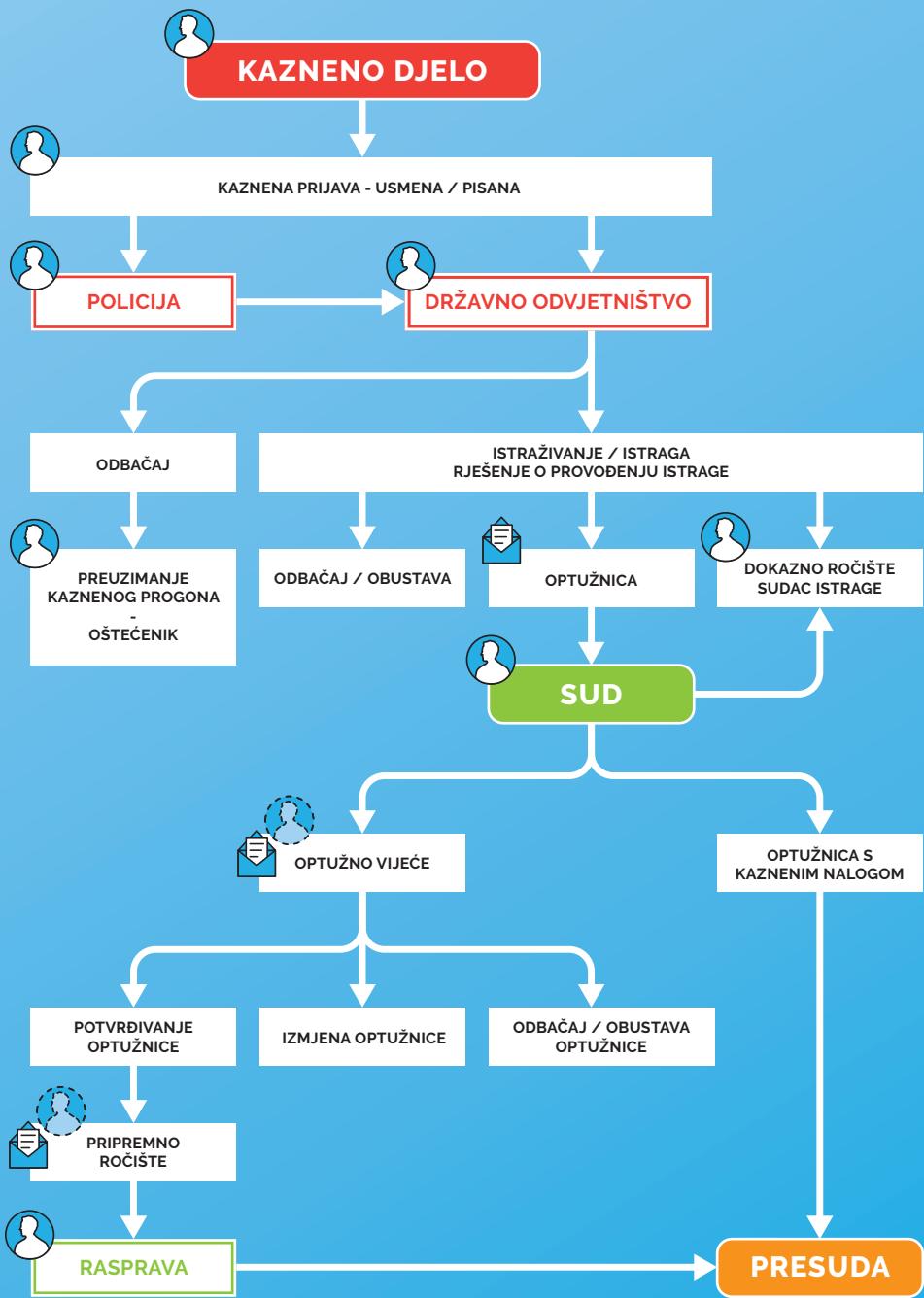
Njegova prva odgovornost je da prima izvještaje i pritužbe na kaznena djela te pokreće kazneni postupak. Svi koji znaju za kazneno djelo mogu ga prijaviti, a to je dovoljno da državni odvjetnik pokrene slučaj, čak i ako žrtva to ne želi. Kada se prijavi kazneno djelo ili se prijava podnese policiji, policija ga mora primiti i poslati u Državno odvjetništvo kako bi se otvorio slučaj.

Državni odvjetnik tada preuzima odgovornost za istragu. Policijski službenici prikupljaju dokaze, ali državni odvjetnik ima ovlasti upravljati slučajem i stoga može uputiti policiju u pogledu mjera koje treba poduzeti.

Na kraju istražnog postupka, državni odvjetnik procjenjuje prikupljene dokaze i odlučuje je li to dovoljno za optužiti okrivljenika, odnosno poslati ga na suđenje.

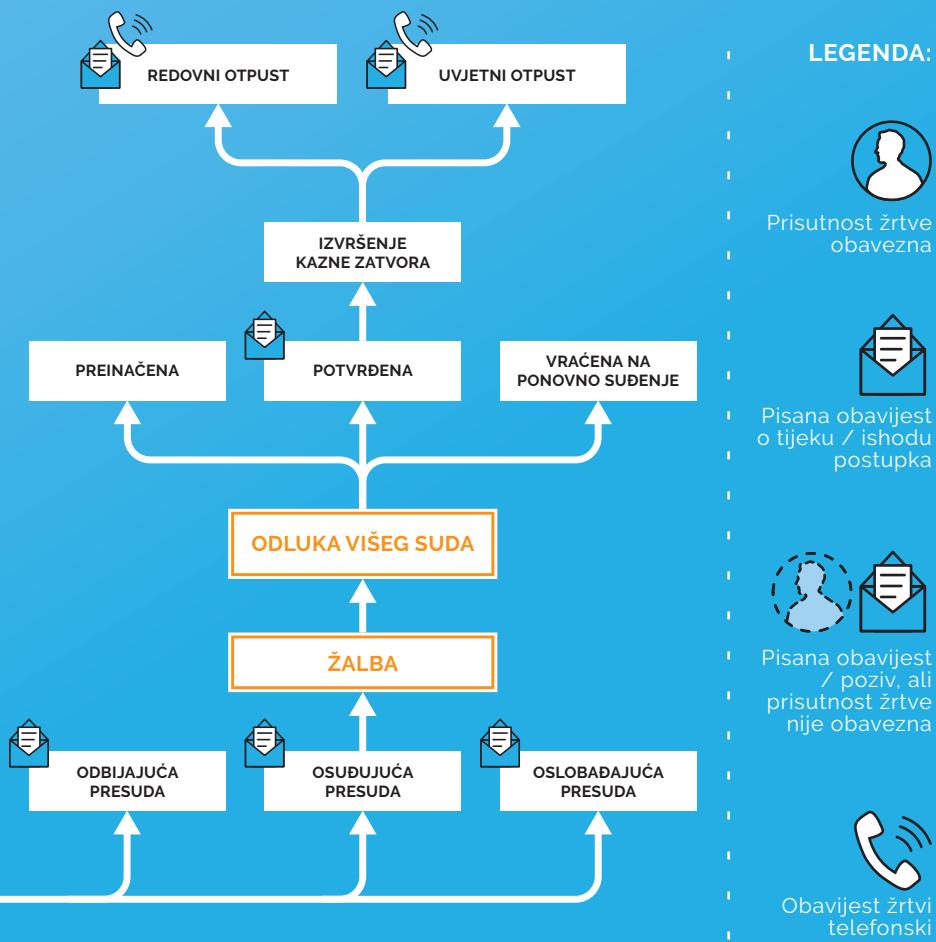
U sljedećim fazama, tj. u fazi ispitivanja, ako postoji, i na suđenju, uloga Državnog odvjetništva je argumentirati optužnicu, odnosno podržati je. Na suđenju tužiteljstvo mora dokazati činjenice za koje se okrivljenik tereti i iznijeti prikupljene dokaze: svjedočekove, vještakove i dokumente, među ostalim.

TIJEK KAZNENOG POSTUPKA

DIJAGRAM

Dijagram toka je izradilo Ministarstvo pravosuda Republike Hrvatske.

6 SVJEDOCI U KAZNENOM I PREKRŠAJNOM POSTUPKU

Svjedoci su osobe koje su u stanju pružiti informacije o kaznenom djelu ili prekršaju te okriviljeniku i drugim važnim okolnostima predmeta. Svjedoci će biti pozvani da se pojave na sudu i daju iskaze.

Kad se to dogodi, žrtva može:

- Koristit svoj materinji jezik i imati prevoditelja
- Imaju pravo na fizičku sigurnost i privatnost
- Primiti naknadu troškova koji proizlaze iz njihovog pojavljivanja na sudu
- obavijestiti sud o nemogućnosti da dođe u određeno vrijeme

Svjedoci se ispituju barem jednom u sudu, ali mogu ih ispitivati nekoliko puta (policija, tijekom istrage u uredu državnog odvjetnika ili tijekom saslušanja na sudu).

7 UPUTE O DOLASKU IVRIJEME PROVEDENO NA SUDU

Svi ljudi koji se pojave na sudu trebaju doći najmanje 15 minuta ranije od roka navedenog u pozivu. Potrebno se primjereno odjenuti. Sve osobe koje se pojave na sudu pregledat će osobljje osiguranja. Na sudu je zabranjeno unositi oružje, oštре predmete, alkohol i drogu.

Po dolasku na sud, žrtve i svjedoci kontaktirat će službenike Službe za podršku žrtvama i svjedocima koji pružaju podršku i informacije (emocionalne, psihosocijalne i savjetodavne informacije).

8

KAKO ŽRTVE I SVJEDOCI MOGU BITI INFORMIRANI O NJIHOVIM PRAVIMA

Vlasti za kaznene i prekršajne postupke (policija, državni odvjetnik, sud) dužne su obavijestiti žrtvu o njihovim pravima i uputiti je na jednu od službi radi podrške.

Službe i organizacije u Hrvatskoj koje pružaju podršku žrtvama i svjedocima:

- **Služba za podršku žrtvama i svjedocima Ministarstva pravosuđa**
- **Odjeli za podršku žrtvama i svjedocima** (djeluju na sedam županijskih sudova u Republici Hrvatskoj. Žrtve i svjedoci mogu im se obratiti bez obzira na status postupka radi detaljnih informacija o njihovim pravima, emocionalne podrške i drugih praktičnih informacija.)
- **Nacionalni pozivni centar za žrtve kaznenih djela** (pruža informacije žrtvama i svjedocima o njihovim pravima i usmjerava ih prema drugim institucijama i organizacijama. Besplatni broj je 116-006)
- **Organizacije civilnog društva koje su uključene u program „Mreža podrške i suradnje za žrtve i svjedočke kaznenih djela“.**
- **Nevladine organizacije u RH** koje pružaju pravnu pomoć i psihosocijalnu podršku žrtvama
- **Udruga za pomoć žrtvama Bijeli krug Hrvatske.** Besplatni broj je 0800 63 29

9 TKO MOŽE IMATI PRAVO NA NAKNADU?

Žrtva kaznenog djela s elementima nasilja koji je namjerno počinjen na području Republike Hrvatske nakon 1. srpnja 2013., ima pravo zatražiti financijsku naknadu:

- Ako je hrvatski državljanin ili je državljanin Europske unije ili prebiva na njenom teritoriju
- Ako je uslijed kaznenog djela zadobio ozbiljnu osobnu ozljedu ili ozbiljno narušavanje zdravlja
- Ako je kazneno djelo prijavljeno ili zabilježeno u policiji ili državnom odvjetništvu, bez obzira na to je li počinitelj poznat ili ne
- Ako je podnesen pisani zahtjev na službenom obrascu, a potrebni dokumenti u prilogu.

10 PRAVO NA NAKNADU ŠTETE OD POČINITELJA

- Imovinskopravni zahtjev u kaznenom postupku (žrtva kaznenog djela, koja se izjasnila da će u postupku sudjelovati kao oštećenik, ima pravo postaviti imovinskopravni zahtjev tijekom kaznenog postupka)
- Naknada štete u parničnom postupku (ako žrtva ne ostvari naknadu štete od počinitelja u kaznenom postupku, sud će je uputiti da naknadu štete potraži u parničnom postupku, podnošenjem tužbe)
- Pravo na besplatnu pravnu pomoć (ako je počinitelj u kaznenom postupku pravomoćno osuđen na kazneno djelo nasilja, žrtva, neovisno o imovinskom stanju, može podnijeti zahtjev za besplatnu pravnu pomoć u parničnom postupku za naknadu štete od počinitelja. Zahtjev se podnosi nadležnom upravnom tijelu u županiji na području čije teritorijalne nadležnosti imate prebivalište ili boravište).

Dopušteno je kopiranje, citiranje ili upućivanje u nekomercijalne svrhe, sve dok je izvor naveden. Ova je publikacija razvijena uz finansijsku potporu Pravosudnog programa Europske unije (2014.-2020.) Sadržaj odražava stajalište autora, a Europska komisija ne može biti odgovorna za bilo kakvu uporabu s ovdje navedenim informacijama.

PROVICTIMS

THE ROLE OF THE PUBLIC PROSECUTION
IN THE PROMOTION OF VICTIMS' RIGHTS

This project is co-funded by the
European Union's Justice Programme (2014-2020)